

א' בחשוון תשפ"ב, 7.10.2021

גיליון מס' 776

פרשת נח

פתיחות מול סגירות

מאת מרדכי (מורדי) שבט, ראש צורים

על הפסוק "וַיִּסְגֹּר ה' בַּעֲדוֹ" (ז,ט"ז) מפרש אבן עזרא: 'ויסגור ה' בעדו' הוא לשבח (כאן, כשה' סגר את התיבה לאחר כניסתו של נוח) שהסגירה בעת הזאת טובה יותר מהפתיחה. ובעת אחרת הוא לגנאי: הן יהרוס ולא יבנה יסגר על איש ולא יפתח (איוב י"ב, ד) – כשקב"ה שם אדם בסגר - אי אפשר לצאת".

ההסתגרות נתפסת אצלנו בדרך כלל כשלילית. נהוג לחשוב שהיא נובעת מהתנשאות ואנוכיות, או מבעיה נפשית של חוסר יכולת לתקשר עם הסביבה. אולם נראה שלמדנו על בשרנו שישנם מצבים בהם אין מנוס מהסתגרות ועליהם קורא הנביא: "לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך [דלתך] בעדך חבי כמעט רגע עד יעבור [יעבר] זעם" (ישעיה כ"ו, ב). אין ספק כי מציאות זו (החובה להסתגר עד יעבור זעם) מאפיינת את ימי המבול. גם אם נקבל את הביקורת הנמתחת על נח, שלא ביקש רחמים על אנשי דורו כאברהם אבינו, הנה ברור כי בדיעבד, משעה ש"נבקעו כל מעינות תהום ורבה וארבת השמים נפתחו", לא נותרה לו כל ברירה אלא להסתגר בתיבה. יתירה מכך: עצם מעשה התיבה הנו פרי יזמה א-לוהית והקב"ה עצמו חותם על "צו הסגירה" – "ויסגר ה' בעדו".

הסתגרותו של נוח הייתה מחויבת המציאות, אך לא רק על מנת שלא יישטף במי המבול אלא גם לצורך תיקון פנימי ובניין הכוחות מחדש בתוך התיבה. ולזה התכוון אבן עזרא כשציין שהסתגרות זו בתיבה היתה לשבחו של נח.

כותב הראי"ה קוק זצ"ל ב"מוסר אביך" כי ישנם מצבים בחיי אנוש בהם המציאות האופפת אותנו, הן מבחינת נטיותיו האישיות והן מבחינת האווירה סביבו, הנה כה מעוותת וירודה, עד כי אין טעם לנסות לשנותה במאבק אקטיבי ישיר. או אז נדרש האדם לכנוס את כל כוחותיו פנימה, "ורוחו ונשמתו אליו יאסוף". "אמנם" – מוסיף הרב – "זה באמת עוול גדול ודבר מר כי החופש וההתפשטות ראוי ונאות לנפש, ואין הישיבה המכונסת הזאת חמודה בעינייה, על כן ילך האדם קודר בלחץ בראשית דרכו... אבל במלאת הימים, כשכוחות נפשו יורגלו בדרכים טובות, אז לחופשי יצאו ממאסרם ויוכלו להגדיל ממשלתם בגוף, וירוצו ולא יכשלו".

פעמים רבות אנחנו (בינינו לבין עצמנו) וכן בעת שיחות עם תלמידים או חניכים שמחפשים עצה, מתמודדים בדילמה הזו - מתי להיפתח, לצאת החוצה ולהשפיע (כשהמחיר הוא להיות גם מושפעים על ידי הסביבה) ומתי להסתגר ולבנות את עצמנו, (כשהמחיר הוא ניתוק מהעם).

מכל מקום נמצאנו למדים, אגב העיון בפרשת המבול, שיש ערך ותפקיד לתקופות ההסתגרות לבניין הכוחות מבית, כמפתח לגילויין כלפי חוץ בעיתן ובזמנן. יסוד זה תקף הן בחינוך הפרט, לבל ייחפז "לתקן את העולם"

בטרם בנה עצמו מבית, והן כיסוד לבניין האומה. כמובן שהפתרון לדילמה הנ"ל הוא באיזונים. גם בתוך עומס של נתינה, יש למצוא זמן להמשך הבנייה האישית. לא לוותר על קביעת עיתים לתורה!
ומי ייתן שתקופות הסגר שחווינו בשנה וחצי האחרונים יהוו הכנה ובנייה פנימית, לפרט ולכלל, לקראת פריצה החוצה בקרוב, עם כוחות מחודשים.

שבת שלום!

שימו לב – ניתן להצטרף לרשימת מנויי דף פרשת שבוע ולקבלתו ישירות למייל האישי

<https://forms.gle/Az8ARjpbEWiWECKD8>

המנוי ניתן להסרה בכל רגע נתון

מרדכי (מורדי) שבט, חבר קיבוץ ראש צורים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בעזרת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעזרת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il